Atviras kodas: Arch Linux

Arch Linux Lietuva: Maksim Norkin Tavo Vardas

 $2010~\mathrm{m}.$ spalio $21~\mathrm{d}.$

Turinys

1	Įvad	das	5
	1.1	Įžanga	5
	1.2	Svarbiausi Arch Linux distribucijos bruožai	5
	1.3	Licenzija	5
	1.4	Arch problemų sprendimo būdas	6
	1.5	Apie šitą vadovą	6
2	Pag	rindinės sistemos įdiegimas	7
	2.1	Naujausios įdiegimo laikmenos gavimas	7
	2.2	Sistemos įdiegimas iš egzistuojančios GNU/Linux distribucijos .	7
	2.3	Įdiegimas iš CD laikmenos	7
	2.4	Diegimas iš Flash atminties kortelės arba USB atmintinės	7
	2.5	Arch Linux įdiegimo krovimas	8
	2.6	Įdiegimo paleidimas	9
		2.6.1 Įdiegimo šaltinio pasirinkimas	9
	2.7	Laikrodžio nustatymas	13
	2.8	Kietojo disko paruošimas	13

skyrius 1

Įvadas

1.1 Jžanga

Sveikas skaitytojau.

Šita knyga padės Jums susipažinti, įdiegti ir susikonfigūruoti Arch Linux sistema Jūsų kompiuteryje. Arch Linux yra lengva, mažai vietos užimanti GNU/Linux distribucija, orientuota į kompetetingus vartotojus. Šitas vadovas yra orientuotas į naujus Arch vartotojus, tačiau tinka ir patyrusiam vartotojui, kaip informacijos šaltinis.

1.2 Svarbiausi Arch Linux distribucijos bruožai

- Paprasta filosofija ir paprastas dizainas;
- Visi paketai kompiliuojami i686 ir x86 64 architektūroms;
- BSD stiliaus paleidimo skriptai, kurie valdomi iš vieno, centrinio failo;
- mkinitopio: Paprastas ir dinamiškas initramfs kūrėjas;
- Pacman paketų tvarkyklė yra lengva ir lanksti, reikalaujanti mažų sistemos resursų;
- Arch Build System yra paketų kūrimo sistema, paremta portų architektūra, kuri suteikia paprastą kiautą kuriant įdiegiamus Arch paketus iš pradinio kodo;
- Arch User Repository siūlo daugiau nei tūkstantį vartotojų sukurtų kūrimo skriptų ir galimybę patalpinti savo sukurtą kūrimo skriptą.

1.3 Licenzija

Arch Linux, pacman, dokumentacijos ir skriptų autorinės teisės 2002-2007 metais priklauso Judd Vinet, o nuo 2007 priklauso Aaron Griffin. Autorines teises saugo GNU General Public Licenzijos 2 versija.

1.4 Arch problemų sprendimo būdas

Visos Arch distribucijos architektūra yra paremta vienu principu - viską išlaikyti kuo paprastesniam variante.

Paprastumas šiame kontekste reiškia - be jokių bereikalingų pridėjimų, modifikacijų ar kompiliavimų. O trumpai - elegantiškas ir minimalistinis problemos sprendimo būdas.

Kelios mintys apie paprastumo supratimą:

- "Techniniu požiūriu 'paprastumas' nėra stabili pozicija. Geriau būti techniškai elegantišku su pritaikomomis žiniomis, negu būti lengvu naudojime ir technišku." Aaron Griffin
- "Subjektai neturi būti manipuliuojami, jeigu tai nėra būtina" Occam skustuvai. Skustuvas šiuo atveju vaidina nereikalingų operacijų pašalinimą, leidžiantį tęsti priėjimą prie paprasto paaiškinimo, metodo ar teorijos.
- "Neįprasta mano technikos dalis remiasi paprastumu.. Progreso dydis visą laiką remiasi paprastumo principu." Bruce Lee

1.5 Apie šitą vadovą

Arch wiki yra labai geras informacijos šaltinis, tad pirmiausiai, kreipdamiesi pagalbos, įsitikinkite, kad Jūsų problema nėra aprašyta wiki puslapyje. Jeigu atsakimo į savo problemą taip ir neradote, galite kreiptis į #archlinux IRC kanalą freenode serveryje arba galite kreiptis į forumą - http://bbs.archlinux.org; Taip pat galite kreiptis į Arch Linux Lietuva bendruomenę http://sls.archlinux.lt.

Visas vadovas yra suskirstytas į keturias dalis:

- Dalis 1: Pagrindinės sistemos įdiegimas;
- Dalis 2: Arch Linux pagrindinės sistemos atnaujinimas ir konfigūravimas;
- Dalis 3: X serverio įdiegimas ir ALSA konfigūravimas;
- Dalis 4: Darbastalio aplinkos įdiegimas;

skyrius 2

Pagrindinės sistemos įdiegimas

2.1 Naujausios įdiegimo laikmenos gavimas

Arch Linux oficialią įdiegimo laikmeną galite gauti iš http://archlinux.org/download. Vadovo rašymo metu, naujausia versija yra 2010.05.

- Tiek Core tiek Netinstall atvaizdai suteikia tik pagrindinę sistemą. Verta pastebėti, jog pagrindinėje Arch Linux sistemoje nėra jokios grafinės aplinkos. Pagrindinė sistema susideda iš GNU įrankių grandinės (kompiliatoriaus, asmeblerio, linkerio, kt.), Linux branduolio ir kelių papildomų bibliotekų ir modulių.
- Įdiegimas yra palengvintas tiek Core, tiek Netinstall atvaizduose.
- Netinstall atvaizdas yra mažesnis, bet jame visiškai nėra pagrindinės sistemos paketų. Visa sistema yra parsiunčiama iš interneto.

2.2 Sistemos įdiegimas iš egzistuojančios GNU/Linux distribucijos

Arch Linux yra pakankamai lankstus, kad galėtų būti įdiegtas iš kitos, egzistuojančios distribucijos į laisvą patriciją arba iš Live CD. Įdiegimą iš egzistuojančios GNU/Linux distribucijos apžvelgsime vadovo pabaigoje.

2.3 Įdiegimas iš CD laikmenos

Iškepkite atsiųstą .
iso atvaizdą į CD arba DVD su mėgstama CD/DVD rašymo programa ir tęskite savo keli
ą į kitą skyrių $Arch\ Linux\ įdiegimo\ krovimas$

2.4 Diegimas iš Flash atminties kortelės arba USB atmintinės

Sekantis metodas veiks bet kokiam Flash atminties tipui, kurį BIOS leis krauti paleidimo metu, būtų tai kortelių skaitytuvas arba USB portas.

UNIX Metodas Įdėkite tuščią arba nereikalingą flash laikmeną, nustatykite iki jos kelią ir įrašykite .iso atvaizdą, pasitelkus /bin/dd programą:

dd if=archlinux-2010.05-{core|netinstall}-{i686|x86_64|dual}.iso\
 of=/dev/sdx

kur if = yra kelias iki atvaizdo failo ir of = yra kelias iki Jūsų flash laikmenos. Įsitikinkite, kad naudojate /dev/sdx, o ne /dev/sdx1. Jums reikės flash atminties tiek, kad joje tilptų 381MB duomenų.

Patikrinkite md5sum Pasižymėkite koks buvo įrašų (blokų) skaičius, kai buvo rašoma į laikmeną. Tuomet galima patikrinti:

dd if=/dev/sdx count=irasu_skaicius status=noxfer | md5sum

Patikrinimo kodas turi sutapti su parsiusto atvaizdo md5sum.

2.5 Arch Linux įdiegimo krovimas

Įdėkite CD ar Flash laikmeną, perkraukit kompiuterį ir paleiskite sistema iš CD ar Flash laikmenos. Jums gali prireikti pakeisti krovimosi eiliškumą BIOS nustatymuose arba paspausti kažkokį mygtuką. Dažniausiai toks mygtukas būna DEL, F1, F2, F11 arba F12. Pabandykite paspausti vieną iš jų, kuomet BIOS yra POST (Power On Self-Test) režime.

Pastaba: Atminties reikalavimai baziniam įdiegimui yra tokie:

- Core : 128 MB RAM x86_64/i686 (pažymėti visi paketai, su swap particija)
- Netinstall : 128 MB RAM x86_64/i686 (pažymėti visi paketai, su swap particija)

Šiame žingsnyje turėtų pasirodyti pagrindinis menu. Pasirinkite Jums reikalingą opciją klaviatūros navigaciniais mygtukais ir padarę pasirinkimą paspauskite 'Enter' mygtuką.

Dažniausiai, pirmą kartą kraunant Arch Linux Boot Archlive yra tas pasirinkimas, kurio Jums reikia. Tačiau, jeigu turite bėdų su libata/PATA arba neturite SATA (Serial ATA), pasirinkite Boot Archlive [legacy IDE].

Norint pakeisti GRUB pasirinkimus, paspauskite raidę e. Dauguma vartotojų norės pakeisti framebuffer rezoliuciją, patogesniam darbui. Pridėkite:

vga=773

kernelio eilutėje. Tuomet paspauskite **Enter** mygtuką, kad įgalinti 1024x768 framebuffer rezoliuciją. Kuomet viskas bus padaryta, paspauskite **b** mygtuką, kad pradėti sistemos krovimą.

Dabar sistema turi pradėti krautis. Kuomet sistema pilnai pasikraus, turėtų pasirodyti prisijungimo galimybė. Prisijunkite kaip *root* vartotojas, kadangi Archlive diske iš *root* vartotojo nereikalaujama slaptažodžio.

Klaviatūros išdėstymo keitimas Jeigu turite ne US klaviatūros išdėstymą, tuomet Jums reikia ją pasikeisti. Tai galima atlikti su *km* komanda:

km

arba panaudoti loadkeys komandą:

loadkeys layout

(pakeiskite *layout* su Jūsų pasirinktu klaviatūros išdėstymu).

Dauguma lietuviškų klaviatūrų yra US standarto su papildomais lietuviškais simboliais, kurie pasirodo vietoj skaičių eilės, esančios virš q,w,e,r,t,y,u,i,o,p klavišų eilės. Tai reiškia, kad daugumoje atveju, Jums visiškai nereikia keisti klaviatūros išdėstymo.

Dokumentacija Oficialus įdiegimo vadovas yra pasiekiamas iškarto diske. Norint jį pasiekti, persijunkite į kitą konsolę (ALT+F2) ir tuomet surinkite tokią komanda:

less /usr/share/aif/docs/official_installlation_guide_en

Less komanda leis Jums peržvelgti visą vadovą puslapiais. Norint persijungti atgal į įdiegimą, tiesiog paspauskite Alt+F1 ir grįšite į pirmą konsolę, kurioje yra vykdomas įdiegimas.

Prireikus vėl paskaityti dokumentaciją, tiesiog persijunkite į antrą terminalą su Alt+F2, norint grįžti prie įdiegimo - Alt+F1.

Pastaba: Įsidėmėkite, kad oficialus įdiegimo vadovas apžvelgia tik pagrindinės sistemos įdiegimą ir konfigūravimą. Kai tik su pagrindine sistema yra susitvarkyta, rekomenduojama grįžti prie detalesnio vadovo, kuriame yra aprašyti visi reikalingi žingsniai po įdiegimo.

2.6 Įdiegimo paleidimas

Kuomet esate prisijungė kaip root vartotojas, pirmame terminale galite paleisti įdiegimo skriptą:

/arch/setup

2.6.1 Įdiegimo šaltinio pasirinkimas

Po pasisveikinimo, Jūsų paprašys pasirinkti įdiegimo šaltinį. Priklausomai nuo ankstesnės laikmenos pasirinkimo, atitinkamai pasirinkite ir įdiegimo šaltinį.

- Jeigu pasirinkote Core įdiegimo atvaizdą, tęskite toliau prie skyriaus $Laikrod\check{z}io$ nustatymas
- Jeigu pasirinkote Netinstall, Jums reiks rankiniu būdu užkrauti tinklo plokštės tvarkykles (žinoma, jeigu sistema automatiškai neaptiks Jūsų turimos įrangos). Udev yra labai naudingas įrankis, norint sužinoti Jūsų turimą įrangą. Tai galima patikrinti, pasitelkus ifconfig -a komandą.

Tinklo konfigūravimas (Netinstall) Šitam žingsnyje, sistema turi parodyti jos rastus tinklo sąsajas. Jeigu sąsaja ir HWaddr (HardWare address) yra sąraše, tuomet Jūsų tinklo plokštė buvo sėkmingai aptikta ir jos tvarkyklės sėkmingai įkrautos į branduolį. Jeigu Jūsų tinklo plokštė atpažinta nebuvo, tuomet Jums reikia rankiniu būdu kelti tvarkykles į branduolį kitoje konsolėje.

Atsiradus panašiam langui, bus paprašyta pasirinkti sąsają, zondą arba Atšaukti. Pasirinkite reikiamą sąsają ir tęskite.

Paskui įdiegimo programa paklaus Jūsų ar Jūs norite naudoti *DHCP*. Pasirinkus Yes, įdiegimo programa paleis **dhcpcd**, kuri aptiks tinklo sąsaja ir iš sąsajos reikalaus IP adreso. Jeigu pasirinksite No, tuomet įdiegimo programa paprašys Jūsų įvesti statišką IP, tinklo kaukę, transliatorių, tinklo sąsajos DNS IP, HTTP ir FTP proxy. Paskutiniame žingsnyje sistema parodys gautus nustatymus. Šitame žingsnyje galite patikrinti ar visi nustatymai yra teisingi.

Greitasis (A)DSL paleidimas (Jeigu turite modemą arba routerį tilto režime, jungiantis per ISP jungtį)

Persijunkite į kitą konsolę (ALT+F2), prisijunkite kaip root vartotojas ir rašykite:

```
pppoe-setup
```

Jeigu viskas sukonfigūruota teisingai, pabaigoje galite prisijungti prie savo ISP su:

```
pppoe-start
```

Grįžkite į pirmą konsolę (ALT+F1) ir tęskite įdiegimą *Laikrodžio nustatymas* skyriuje.

Greitasis bevielio tinklo paleidimas (Jeigu turite bevielio ryšio galimybę įdiegimo metu)

Šiuo metu bevielio ryšio tvarkyklės yra pasiekiamos ir iš įdiegimo aplinkos atvaizdo. Geras savo bevielio įrangos žinojimas šiuo atveju Jums labai padės. Įsidėmėkite, jog sekantys nustatymai galios tik dabartinėje aplinkoje. Kuomet baigsite įdiegimą, visus nustatymus reiks pakartoti įdiegtoje sistemoje, norint ir toliau naudotis bevieliu ryšiu.

Taip pat verta pastebėti, jog šie žingsniai nėra privalomi, jeigu įdiegimas yra įmanomas ir be bevielio tinklo. Bevielio tinklo konfigūravimas gali būti atliktas ir po įdiegimo pabaigos, jau įdiegtoje sistemoje.

Pagrindiniai žingsniai būtų tokie:

- Persijunkite į laisvą konsolę (pavyzdžiui 3, ALT+F3);
- Prisijunkite kaip root vartotojas;
- (Nebūtina) Identifikuokite savo bevielio ryšio sąsają:

```
lspci | grep -i net
```

 Įsitikinkite, kad udev atpažino bevielio ryšio kortą ir pakrovė į branduolį reikalingus modulius. Tai galima patikrinti su /usr/bin/iwconfig komanda:

iwconfig

Rezultatas turėtų būti kažkas panašaus:

Šiame pavyzdyje, wlan0 ir bus bevielio ryšio sąsają, per kurią galima jungtis prie bevielio tinklo.

Sekantis žingsnis būtų įgalinti sąsają su /sbin/ifconfig <sąsaja> up komanda. Pavyzdys, turint wlan0 sąsają:

ifconfig wlan0 up

Įsidėmėkite, jog Jūsų sąsajos pavadinimas gali būti kitoks, negu wlan0. Priklausomai nuo modulio, kurį užkrovė udev, Jūsų sąsajos pavadinimas gali būti wlan0, eth1, kt.

• Jeigu nežinote tiksliai savo bevielio tinklo essid arba norite pasijungti prie Jums nežinomo bevielio tinklo, naudokite /sbin/iwlist <sąsaja> scan komanda.

iwlist wlan0 scan

Šį komanda peržvelgs šiuo metu pasiekiamus bevielio ryšio tinklus.

- Sekantis žingsnis būtų nurodyti Jūsų bevielio tinklo sąsajai tinklo essid.
   Priklausomai nuo bevielio tinklo kodavimo algoritmo (WEP, WPA arba išvis jokio), nurodymo procedūra gali skirtis. Pavyzdžiui galima padaryti prielaidą, jog Jūs norite prisijungti prie atviras-tinklas;
- Jeigu tinklas nekoduojamas:

iwconfig wlan0 essid "atviras-tinklas"

• Jeigu tinkle naudojamas WEP kodavimas su aštuntainiu apsaugos kodu:

iwconfig wlan0 essid "atviras-tinklas" key 25dfb2575a

• Jeigu tinkle naudojamas WEP kodavimas su ASCII slaptažodžiu:

iwconfig wlan0 essid "atviras-tinklas" key s:slaptaszodis

Tinkle naudojant WPA, prisijungimo procedūra šiek tiek tampa sudėtingesne. Vėliau tokius pat rezultatus galima pasiekti pasitelkiant netcfg įrankį. Tolesnės komandos sugeneruos Jums konfigūracinius failus ir pabandys prisijungti prie tinklo:

wpa_passphrase atviras-tinklas "slaptazodis" >>/etc/wpa_supplicant.conf
wpa_supplicant -B -Dwext -i wlan0 -c /etc/wpa_supplicant.conf

Verta pastebėti, jog antra komandai reikia žinoti kokias tvarkykles naudoja bevielio tinklo sąsaja. Šiuo atvėju tai wext. Prieš rašant šią komanda verta patikrinti kokias tvarkykles į branduolį įkrovė udev.

• Patikrinti ar visas procesas įvyko sėkmingai galima su:

iwconfig wlan0

Toliau sekantis žingsnis būtų paprašyti bevielio tinklo prisijungti su /sbin/dhcpcd
 <sąsaja>. Pavyzdžiui:

dhcpcd wlan0

Norint pamatyti kreipimosi detales, galima pridėti -d opciją ir dheped parodys visus savo žingsnius:

dhcpcd -d wlan0

Paskutinis žingsnis būtų patikrinti ar dhopod sėkmingai sujungė su bevielio tinklo maršrutizatoriumi ir Jūs turit internetą:

```
ping -c 3 www.google.lt
```

Dabar Jūs jau turėtumėt būti prisijungę prie interneto ir dabar galite sėkmingai tęsti Arch Linux įdiegimą į Jūsų kompiuterį, naudojantis Netinstall atvaizdą.

Ar mano bevielio tinklo korta reikalauja Firmware? Labai mažas bevielio tinklo kortų, kartu su tvarkyklėmis, reikalauja ir firmware. Tai galima patikrinti su /usr/bin/dmesg komanda.

dmesg | grep firmware

Kaip pavyzdį galima paimti Intel kortas, kurios reikalauja naudoti kartu su tvarkyklėmis ir firmwarą:

firmware: requesting iwlwifi-5000-1.ucode

Jeigu dmesg komanda nieko neparodė, vadinasi, Jūsų korta nereikalauja jokio firmware.

2.7 Laikrodžio nustatymas

Konfigūruojat sistemą įdiegimo metu, Jūsų bus paprašyta pasirinkti laikrodžio konfigūracijos tipa. Yra du laikrodžio konfigūracijos tipai: UTC ir localtime.

- Pasirinkite UTC, jeigu Jūsų kompiuteryje veikia tik unix tipo operacinės sistemos.
- Pasirinkite localtime, jeigu Jūsų kompiuteryje veikia ir kito tipo operacinės sistemos (pavyzdžiui Windows 7).

2.8 Kietojo disko paruošimas

Svarbu Kietojo disko skaldymo procesas gali negrįžtamai pašalinti visus duomenys, esančius diske. Tęsiant sekančius žingsnius, patariama padaryti atsarginę visų Jums svarbių duomenų kopiją kitoje laikmenoje.

Svarbu Sekančiuose žingsniuose pasirinkus "Cancel" kietojo disko paruošimas nenutrūks. Norint nutraukti kietojo disko paruošimo procedūrą, reikia visiškai išeiti iš įdiegimo. Tai galima padaryti Ctrl+C komanda. Tik tokiu atveju visi procesai bus sustabdyti ir Jūsų kietasis diskas liks nepakitęs.

Pastaba Visiškai nebūtina ruošti diską Arch Linux įdiegimui iš Arch Linux įdiegimo atvaizdo. Tai galima atlikti ir iš kitos distribucijos ar net Windows operacinės sistemos, pasitelkus disko paruošimo įrankius, tokius kaip *Gparter* ir kt. Jeigu diskas buvo suskaldytas ir paruoštas ankščiau, galite tęsti *Failų sistemos pajungimas* temoje.

Patikrinkite, jog sistema atpažino Jūsų diską ir jo architektūra, pasitelkiant /sbin/fdisk komanda su -l opcija.

Persijunkite į kitą konsolę (Alt+F3) ir įveskite

fdisk -l

Visai gerai būtų įsiminti kokius disko skirsnius Jūs norite skirti Arch Linux sistemai. Dar geriau būtų - užsirašyti.

Persijunkite atgal į Arch Linux įdiegimą (Alt+F1) Pasirinkite patį pirmą menu įrašą "Prepare Hard Drive".

- 1 pasirinkimas: "Auto Prepare".
   "Auto Prepare" suskirsto Jūsų diską tokia architektūra:
  - /boot skirstinys su ext2 failų sistema. Numatytas dydis yra 32MB.
     Sistema gali suteikti Jums galimybę pakeisti /boot skirstinio dydį.
     Jeigu planuojate turėti daug branduolių, sveika pasirinkti šiek tiek daugiau ir dar plius kažkiek atsargai (Tarkim 500MB).
  - swap skirstinys. Numatytas skirstinio dydis yra 256MB. Sistema gali suteikti Jums galimybę pakeisti swap skirstinio dydį. Rekomenduojamas swap skirstinio dydis: turimas Ram atminties kiekis x 2

Atskiri / ir /home skirstiniai, kurių dydžius taip pat galima keisti.
 Galima pasirinkti iš sekančių failų sistemos tipų: ext2, ext3, ext4, reiserfs, xfs ir jfs. Rekomenduojama pasirinkti tokias pat failų sistemas tiek /, tiek /home skirstiniams.

Verta pastebėti, jog "Auto Prepare" visiškai pertvarkys turimą diską, t.y. ištrins visą informaciją ir visiškai perrašys disko architektūrą.

 $\begin epastaba "Auto Prepare" siūloma pasirinkti tiems, kurie pirmą kartą įdieginėja Arch Linux sistemą, pirmą kart mato /sbin/fdisk ir labai bijo . Vėliau, šiek tiek įgudus, sistemą vėlgi galima bus iš naujo įdiegti, tik šiuo atveju protingai suskirstyti diskų skirstinius.$

2 pasirinkimas: "Partition Hard Drives" (su cfdisk)
 Šitas pasirinkimas leis keisti diskų architektūrą ir skirstinių tipus taip, kaip nori vartotojas.

Tie vartotojai, kurie jau yra pažįstami su *cfdisk* ir disko skirstinių sudarymų, gali praleisti sekančia temą ir tęsti *Paketų pasirinkimas* temoje, kuri yra toliau.

2.8.1 Kietojo disko skaldymas

Skirstinio informacija